

Identifikationsangaben

Lokalita	Opatov
Gemeinschaft	Opatov
Bezirk	Svitavy
Erdstrich	Pardubický kraj
Katastrální území	Opatov v Čechách, Kode: 711454
GPS-Koordinaten	49° 49' 23.5" 16° 30' 15.2"
Německý název	Abtsdorf
Výměra	3 255 m ²
Číslo kulturní památky	20973/6-3238
Vlastnictví	Obec
Kontakt	Obecní úřad Opatov Opatov č. 159, 569 12 Opatov Tel.: +420 461 593 154 E-mail: obecopatov@cmail.cz URL: http://www.obecopatov.cz
Vlastník	Obec Opatov Opatov č. 159, 569 12 Opatov Tel.: +420 461 593 154 E-mail: obecopatov@cmail.cz URL: http://www.obecopatov.cz
Stav	Udržovaný v původní podobě
Opuštěno	Nein

Obec Opatov je obcí na severu okresu Svítavy, v Pardubickém kraji. Žije zde trvale přibližně 1.180 obyvatel.

První jednoznačná písemná zmínka o Opatově se váže k roku 1347 (Abbatis villa), a to v listině, jež se týká rozdělování majetku mezi biskupa (olomoucké biskupství) a církevní kapitulu (nově zřízený augustiniánský klášter v Litomyšli). Ves ale určitě vznikla o 100 let dříve kolonizačním úsilím opata litomyšlských premonstrátů Hermanna, jak také výstižně dokládá jméno vsi. Kolonisty byli převážně Němci.

Církevní vrchnost dobře odhadla možnosti tohoto kraje s množstvím pramenů a v druhé polovině 14. století v okolí Opatova dala zříditi četné rybníky - největší z nich, severně od vsi, nese jméno Hvězda, a to podle mluvčího symbolu ve znaku litomyšlského biskupa Alberta ze Šternberka (der Stern = hvězda). Opatov v oné době dokonce získal některá práva typická pro městečka.

Z pozemkového majetku rozvrácených litomyšlských církevních institucí se stalo rozsáhlé korunní panství, které čeští panovníci, počínaje Zikmundem Lucemburským, udělovali do dlouhodobé zástavy (Kostkům z Postupic, Pernštejnům), a jeho součástí zůstal i Opatov. Utěšeně vzrůstající význam Opatova (90. léta 16. století – škola) podlomila devastace za třicetileté války.

Významnou historickou postavou druhé půle 18. století byl svobodný dědičný rychtář z Opatova Mathias Peschka. Požádal královnu a císařovnu Marii Terezií o udělení týdenního trhu na zboží lněné a vlněné pro Opatov a jeho žádosti bylo vyhověno. Hájil i venkovský lid u soudů proti panskému robotnímu útlaku. Z téhož rozvětveného rodu vzešla i další významnou postava - Franz Peschka (*1856, +1908), starosta obce a politik (poslanec Říšské rady, poslanec českého zemského sněmu, od roku 1907 německý ministr-krajan v Předlitavsku, spoluzakladatel německé agrární strany v Čechách).

Obec Opatov měla v 19. století rozlohu přes 3100 ha a po městu Litomyšl byla největší obcí kraje. Byl tu panský pivovar, dva mlýny, panský statek, dům pro panské úředníky, myslivna, palírna, hospoda, pošta a pětiletá škola. V roce 1846 získal Opatov železniční stanici na nové dráze z Brna do České Třebové.

V roce 1910 dosáhl Opatov, centrum regionu, nejvyššího počtu obyvatel – 2090. Pak již docházelo k poklesu. Za 2. světové války byl Opatov pro svůj německý ráz zařazen do Sudet, do okresu Svitavy. Po válce byli zdejší Němci vysídleni, nicméně dosídlit obec českým obyvatelstvem se nikdy plně nezdařilo. Z 473 domů v roce 1945 jich v roce 1963 zbývalo jen 285. Zcela zanikla a zmizela osada Královec, téměř se vylidnila i osada Nový Rybník.

Římskokatolická farnost

Farní kostel sv. Antonína Poustevníka je poprvé v písemnostech zmíněn v roce 1358, avšak stavba (zejména věž kostela) bude jistě starší. Dodnes má kostel gotický ráz (například presbytář se dodnes pyšní elegantní žebrovou klenbou), přestože se v něm najdou i prvky renesanční a barokní.

Zasvěcení sv. Antonínovi Poustevníkovi má kostel od svých počátků a je dokladem, že za kolonizací kraje a vysazením vsí stojí litomyšlský premonstrát (sv. Antonín Veliký je jedním ze zakladatelů asketického mnišství, „otec poustevníků“).

Z Opatova pocházel Jan Deml. Jeho vnuk, kněz brněnské diecéze, básník a spisovatel Jakub Deml (1878 - 1961) líčí v díle Mohyla historii rodu. V kapitole 19 podává popisnou črtu o tom, jak se s Pavlou Kytlicovou a bratrem Antonínem vypravili do Opatova, aby našli dědův rodný domek, dále přijetí na místní faře, rozhovory s tamním farářem a dojem z účasti na nedělní bohoslužbě v opatovském kostele.

Farnost Opatov, náležející k biskupství královéhradeckému, vikariátu Litomyšl, je i v současnosti obsazena knězem.

Hřbitov

Hřbitov je kolem kostela bezpochyby od prvopočátků osídlení. Dnes je na hřbitově možné vidět řadu zajímavostí. Například skupinu hrobů zdejších duchovních se starými náhrobky, nebo hřbitovní kapli na kruhovém půdorysu původem ze 16. století, která pravděpodobně původně sloužila jako kostnice, později jako márnice.

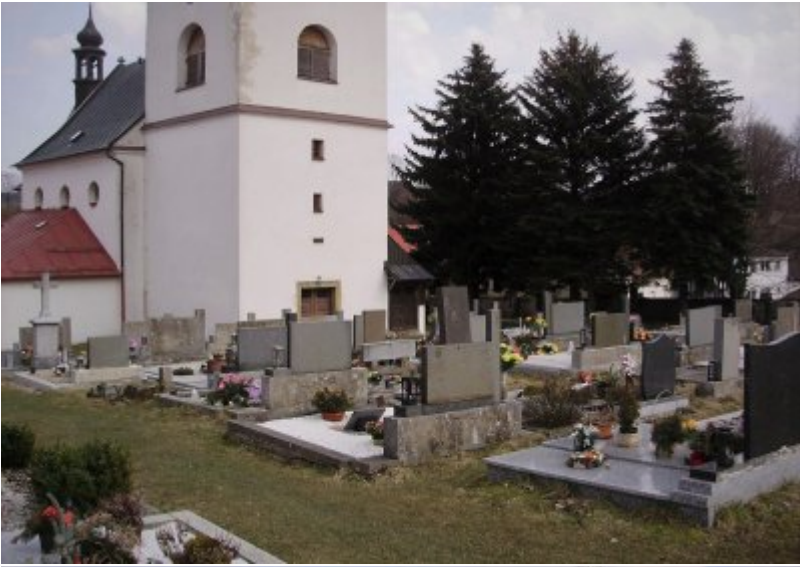
Kamenná ohradní zeď hřbitova je v západním rohu doposud ukončena původním, nápaditým způsobem: velkými opukovými kameny hrubě zaoblenými do tvaru kruhové úseče a skládanými napříč na korunu zdi.

Autor: Nisler Petr

Adroj: Wikipedia, webové stránky obce Opatov, webové stránky římskokatolické farnosti Opatov, CUZK, NPÚ – Památkový katalog, www.zwitau.de

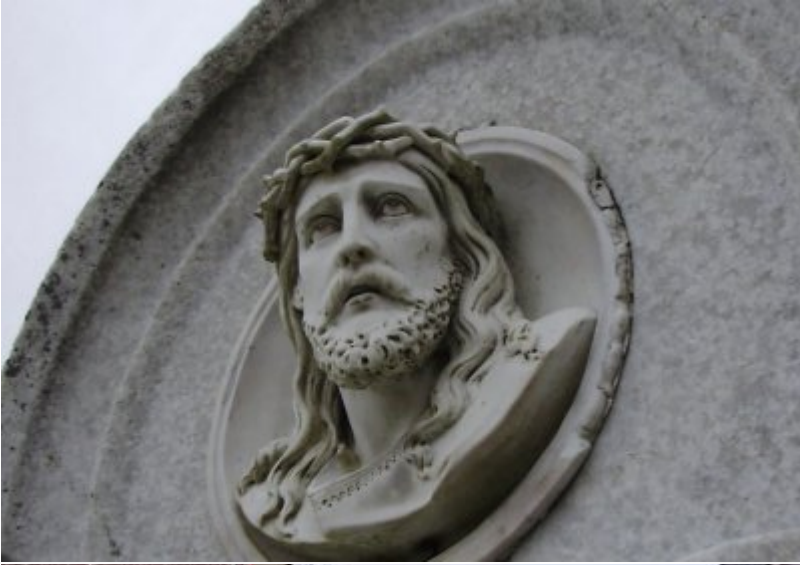
Photogalerie

Technické fotografie